

 [instagram.com/harmonija_knjige](https://www.instagram.com/harmonija_knjige)
 [facebook.com/harmonija_knjige](https://www.facebook.com/harmonija_knjige)
www.harmonijaknjige.rs

Naslov originala:

OSHO

Intelligence: *The Creative Response to Now*

Copyright © 2004 OSHO International Foundation

The content of this book is selected from various talks by Osho given to a live audience. All of Osho's talks have been published in full as books and are also mostly available as original audio recordings. Audio recordings and the complete text archive can be found via the online OSHO Library at www.osho.com. OSHO® is a registered trademark of Osho International Foundation, www.osho.com/trademarks.

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2025

ZA IZDAVAČA:

Marko Sabovljević

UREDNIK:

Marina Sabovljević

PREVOD:

Ivana Tomić

LEKTURA I KOREKTURA:

Lidija Cenić

DIZAJN KORICE:

Siniša Subotić

ŠTAMPA:

Alpha print, Zemun

TIRAŽ:

1.000

IZDAVAČ:

Publik praktikum, imprint Harmonija

Dobrovoljačka 10/1, Zemun

office@publikpraktikum.rs

011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA:

2025

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući foto-kopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

OSHO

Inteligencija

HARMONIA

Sadržaj

PREDGOVOR: INTELIGENCIJA NIJE ONO ŠTO MISLITE	7
INTELIGENCIJA – DAR PRIRODE.....	9
Poezija srca.....	21
Otvorenost bića	24
ŠTA ZAGLUPLJUJE LJUDE.....	27
Najjači opstaju.....	28
Težnja za efikasnošću.....	33
Represija i manipulacija	36
Greh neposlušnosti	38
Slepo izvršavanje naređenja	42
UM – PANDORINA KUTIJA.....	47
Kako da izađete iz piramide.....	61
OD UMA DO NE-UMA	67
Od razmišljanja do razumevanja.....	72
Od reakcije do odgovora	76
Od uverenja do vere.....	77
Od simpatije do saosećanja	78
Od komunikacije do zajedništva	79
Sluga i gospodar	81
Poznato, nepoznato, nesaznatljivo	82

KREATIVNO RAZMIŠLJANJE – KAKO DA SE OSLOBODITE

USLOVLJAVANJA	93
Drugačija vrsta neposlušnosti.....	96
Inteligencija nevinosti	102
Dar života	111
Kako da nađete dugme za isključivanje	113
Budite jednostavni	116
Svetlost samom sebi	124

SIMPTOMI, ODSKOČNE DASKE I KAMENOVİ SPOTICANJA

<i>Mogu li kompjuteri da oduzmu posao ljudskoj inteligenciji?....</i>	127
<i>Zašto čovečanstvo tako veselo ide putem koji vodi u globalno samoubistvo?</i>	133
<i>Ne mogu da se snađem u mnogim društvenim situacijama. Da li mi treba pomoć psihijatra?</i>	138
<i>Muka mi je od samog sebe, ne osećam vezu između svog unutrašnjeg sveta i spoljašnjeg. Nekada sam imao brojna interesovanja, ali više nisam u dodiru s njima.....</i>	139
<i>U svom poslu uvek se plašim da ću izgubiti samopouzdanje.....</i>	141
<i>Vidim da mi je um i dalje detinjast. Šta da radim?</i>	145
<i>Ponekad imam utisak da mi je u glavi mutno, kao da gubim pamćenje.....</i>	150
<i>Kako da se ljubavnici ponašaju inteligentnije?</i>	154
<i>Ponekad sumnjam u svoju inteligenciju.....</i>	156
<i>Kako da razvijem inteligenciju?</i>	157

Pogovor: Kako da ponovo otkrijete inteligenciju

kroz meditaciju	161
O autoru	169
Centar za meditaciju.....	171

Predgovor

INTELEGENCIJA NIJE ONO ŠTO MISLITE

Pre svega, znajte da intelekt nije isto što i inteligencija. Intelektualno je lažno; intelekt samo glumi inteligenciju. Intelekt nije pravi jer ne pripada vama, pozajmili ste ga.

Inteligencija je rast svesti u vama. Nema nikakve veze sa znanjem; povezana je sa meditativnošću. Inteligentna osoba ne donosi odluke na osnovu prošlih iskustava već na osnovu trenutnih okolnosti. Ne reaguje već odgovara. Zato je uvek nepredvidiv, nikad se ne zna šta će inteligentan čovek uraditi.

Katolik, protestant i Jevrejin razgovarali su sa prijateljem koji je upravo čuo da će poživeti samo još šest meseci.

„Šta bi ti uradio”, upitao je katolika, „kad bi ti rekli da ćeš umreti za šest meseci?”

„Oh”, uzdahnuo je katolik, „sve bih razdelio crkvi, pričešćivao bih se svake nedelje i redovno bih se molio.”

„Ti?”, upitao je protestanta.

„Sve bih prodao i otišao bih na put oko sveta. Proveo bih se kao nikad!”

„A ti”, postavio je Jevrejinu isto pitanje.

„Ja?! Potražio bih mišljenje drugog lekara.” To je inteligencija!

INTELIGENCIJA – DAR PRIRODE

Inteligencija je deo srži života. Inteligencija je prirodna osobina života. Kao što je vatra vrela, vazduh nevidljiv i kao što voda teče nadole – tako je i život inteligentan.

Inteligencija nije postignuće. *Rođeni* ste inteligentni. Drveće je inteligentno na svoj način; ima dovoljno inteligencije za svoj život. Ptice su inteligentne, kao i životinje. U stvari, sve što religija podrazumeva pod pojmom Bog odnosi se samo na jedno – univerzum je inteligentan; inteligencija je svuda skrivena. Ako imate oči da vidite, videćete to u svemu. Život je inteligencija.

Samo je čovek postao neinteligentan. Čovek je uništio prirodni tok života. Osim u čoveku, neinteligencija ne postoji. Jeste li ikad videli pticu za koju možete reći da je glupa? Jeste li ikad videli životinju koju možete nazvati idiotom? Ne, to se dešava samo ljudima. Nešto nije kako treba. Čovekova inteligencija je oštećena, pokvarena, obogaljena.

Meditacija je samo saniranje štete. Meditacija ne bi ni bila potrebna da smo

Jeste li ikad videli pticu za koju možete reći da je glupa? Jeste li ikad videli životinju koju možete nazvati idiotom? Ne, to se dešava samo ljudima. Nešto nije kako treba.

INTELEGENCIJA

čovaka ostavili na miru. Da se sveštenici i političari nisu umešali u inteligenciju čovaka, ne bi bilo potrebe ni za kakvom meditacijom. Meditacija je lek – prvo morate da stvorite bolest, a onda morate da posegnete za meditacijom. Da nema bolesti, ne bi vam bila potrebna ni meditacija. Nije slučajno što reči *medicina* i *meditacija* imaju isti koren. Obe označavaju lečenje.

Svako dete rađa se inteligentno. Čim izađe iz majčine utrobe, primenjujemo pritisak i uništavamo mu inteligenciju jer je opasna za političko ustrojstvo, društveno ustrojstvo, religijsko ustrojstvo. Inteligencija je opasnost za papu, za sveštenika, za političkog vođu. Opasna je za *status kvo*, za poredak. Inteligencija je buntovna po prirodi. Inteligencija se ne može porobiti. Inteligencija je asertivna, svojeglava. Inteligenciju ne možete mehanički ograničiti.

Ljudi se moraju svesti na kopije – originalnost se mora uništiti. U suprotnom, ne bi opstale sve gluposti koje postoje na ovom svetu. Treba vam vođa jer su vam otupeli inteligenciju. Da nisu, vođa vam ne bi bio potreban. Zašto biste pratili bilo koga? Pratićete svoju inteligenciju. Ako neko hoće da postane vođa, mora nekako da vam uništi inteligenciju. Mora da vas protrese iz korena. Mora da vas uplaši. Morate izgubiti samopouzdanje – bez toga ne možete proglasiti drugog za vođu.

Ako ste inteligentni, probleme ćete rešavati sami. Inteligencija je dovoljna za rešavanje problema. U stvari, bez obzira na to kako su vam problemi nastali, vi ste inteligentniji od tih problema. To vam je urođeno, dar prirode. Postoje ambiciozni ljudi koji hoće da vladaju,

da budu dominantni. Ima ambicioznih ludaka koji hoće da vas zaplaše. Strah je kao rđa – nagriza inteligenciju. Ako želite da uništite nečiju inteligenciju, prvo treba da stvorite strah. Napravite pakao i uplašite ljude. Ako se plaše pakla, ljudi će se pokloniti pred sveštenicima. Slušaće sveštenike. Ako ih ne budu slušali, suočiće se s paklenim mukama – naravno da se plaše. Moraju da se zaštite od paklenih muka, a za to im treba sveštenik. Sveštenik postaje nasušna potreba.

Ako hoćete da uništite nečiju inteligenciju, prvo treba da stvorite strah – stvorite pakao i uplašite ljude.

Čuo sam priču o ljudima koji su bili poslovni partneri. Bavili su se neobičnim poslom i često su putovali. Jedan partner otišao bi u neki grad, a noću bi katranom mazao ljudima prozore. Ujutro bi nestao bez traga. Dva-tri dana kasnije u grad bi stigao drugi partner i nudio da očisti katran s prozora. Ljudi bi, naravno, plaćali. Bio je to ortački posao – jedan pravi štetu, a drugi je sanira.

Treba stvoriti strah i pohlepu. Inteligencija nije pohlepna. Iznenadiće vas saznanje da inteligentan čovek nikad nije pohlepan. Pohlepa je deo neinteligencije. Gomilate za sutra jer ne verujete da ćete sutra biti sposobni da zaradite za život. Da nije tako, zašto biste gomilali? Postajete jadnici, postajete pohlepni jer ne znate da li će vaša inteligencija sutra moći da izađe na kraj sa životom. Ko zna? Ne verujete u svoju inteligenciju i zato gomilate, postajete pohlepni. Inteligentna osoba se ne plaši i nije pohlepna.

Pohlepa i strah idu ruku pod ruku – zato i raj i pakao idu ruku pod ruku. Pakao je strah, raj je pohlepa. Stvorite strah u ljudima i stvorite pohlepu u ljudima – neka budu najpohlepniji što je moguće. Neka budu toliko pohlepni da ih život ne može zadovoljiti – tada će se obratiti sveštenicima i vođama. Zamišljaće neki drugi život, u budućnosti, kada će im se ispuniti smešne želje i glupe fantazije. Posmatrajte – zahtevati nemoguće znači biti neinteligentan. Inteligentna osoba uvek je zadovoljna onim što je moguće.

Radi za ono što je ostvarljivo. Nikad ne poseže za nemogućim i neostvarljivim, ne. Posmatra život sa svim ograničenjima. Nije perfekcionista. Perfekcionista je neurotičan. Ako ste perfekcionista, postaćete neurotični.

Na primer, ako volite ženu, a tražite apsolutnu vernost – poludećete. I ona će poludeti. To nije moguće. Apsolutna vernost znači da nikad neće ni pomisliti na drugog muškarca, niti će ikad sanjati drugog muškarca – to nije moguće. Ko si ti? Zašto se zaljubila u tebe? Zato što si muškarac. Ako je mogla da se zaljubi u tebe, zašto ne bi mogla da razmišlja i o drugima? Ta mogućnost ostaje otvorena. Kako da se ponaša ako na ulici vidi lepog muškarca i ako se u njoj probudi želja. Čak i kad bi rekla da je neki muškarac lep, to bi značilo da ga je poželeva. Želja se javila. Kažete za nešto da je lepo tek kad osećate da je vredno posedovanja i uživanja u tome. Kad niste ravnodušni prema tome.

INTELIGENCIJA

Ako tražite apsolutnu vernost – kao što ljudi traže – mora doći do sukoba, a vi ćete postati sumnjičavi. Bićete sumnjičavi jer znate sebe – i vi mislite na druge žene. Kako onda da verujete svojoj ženi da ne misli na druge muškarce? Znaete i sami da razmišljate o drugima i znate da ona razmišlja o istom. Javlja se nepoverenje, sukob, agonija. Ljubav koja je bila moguća postaje nemoguća zbog nemoguće želje.

Ljudi traže ono što se ne može ispuniti. Hoćete da se osigurate za budućnost, a to je nemoguće. Tražite potpunu sigurnost – to vam niko ne može garantovati jer sigurnost nije u prirodi života. Inteligentna osoba zna da to nije u prirodi života. Budućnost je otvorena – banka može da bankrotira, žena može da pobegne sa drugim, muž može da umre, deca mogu da odrastu u loše ljude. Ko zna šta će biti sutra? Možete se razboleti ili ostati bogalj. Ko zna šta će biti sutra?

Tražiti sigurnost u sutrašnjici znači živeti u stalnom strahu. Sigurnost nije moguća. Ako se plašite neizvesnosti, ne možete se osloboditi straha. Strah će vas pratiti svuda, strepećete i u međuvremenu ćete propustiti sadašnji trenutak. Ako želite sigurnost u budućnosti, unišćete sadašnjost, a to vam je jedini život koji imate. S vremenom ćete postajati sve potreseniji, uplašeniiji, pohlepniiji.

Dete je rođeno. Dete je veoma, veoma otvoreno, suštinski inteligentno. Skačemo na dete čim se rodi, uništavamo mu inteligenciju. Pokušavamo da ga zastrašimo. Kažete da podučavate dete, da ga učite kako da se nosi sa životom. Dete se ne plaši, a vi mu uterujete strah u kosti.

Vaše škole, gimnazije, fakulteti – sve to ubija inteligenciju. Zatevi su im besmisleni. Traže od deteta da zapamti gluposti čiju suštinu ne vidi ni ono ni njegova prirodna inteligencija. Zašto? Dete ne vidi suštinu toga. Zašto da sabija sve te podatke u glavu? To traži univerzitet, gimnazija, porodica, svi dušebrižnici traže to od deteta. „Utuvi to sebi u glavu! Sad ne znaš, ali jednog dana znaćeš zašto ti treba sve to!”

Uči istoriju, uči o svim glupostima koje su ljudi radili jedni drugima, uči o ludosti – uči! A dete ne vidi poentu. Kakve veze ima od kog do kog datuma je vladao koji engleski kralj? Bez obzira na to, mora da zapamti sve te budalaštine. Normalno, time sve više opterećuje i obogaljuje svoju inteligenciju. Sve deblji sloj prašine

sakuplja mu se na inteligenciji. Kad završi fakultet, izgubilo je inteligenciju – univerzitet je učinio svoje. Veoma su retki slučajevi ljudi koji su diplomirali i ostali inteligentni. Mali broj ljudi uspeo je da izbegne univerzitet, da prođe kroz njega, a da istovremeno sačuva inteligenciju. Takvi su prava retkost. Univerzitet je pre mehanizam za njeno uništavanje.

Čim steknete obrazovanje, gubite inteligenciju.

Zar ne vidite to? Obrazovana osoba ponaša se izuzetno neinteligentno. Posmatrajte primitivne ljude koji nikad nisu dobili obrazovanje i videćete kako funkcioniše čista inteligencija.

Čuo sam jednu priču...

Jedna žena pokušavala je da otvori konzervu, ali nije znala kako to da uradi. Otišla je da potraži uputstvo za otvaranje konzerve u kuvaru. Kad se vratila, šef kuhinje već ju je otvorio. Iznenađena, upitala je kuvara: „Kako si to izveo?”

„Kad ne znaš da čitaš, moraš da upotrebiš inteligenciju”, odgovorio je.

U pravu je. Ako ne znate da čitate, morate iskoristiti inteligenciju. Šta drugo možete? Čim počnete da čitate, čim naučite da čitate, pišete i računate, odbacujete svoju inteligenciju – više vam ne treba, knjige će se pobrinuti za sve.

Jeste li primetili? Čim neko počne da kuca, rukopis mu se pokvari. Više nema potrebe za čitkim rukopisom, pisaće mašine pobrinuće se za sve. Ako nosite kalkulator u džepu, zaboravićete da računate – matematika vam neće biti potrebna. Pre ili kasnije svako će nositi sa sobom mali kompjuter. Unutra će biti svi podaci iz *Britanike* i više nećete morati da budete inteligentni – kompjuteri će se pobrinuti za sve.

Setite se primitivnih, neobrazovanih ljudi, seljaka i u njima ćete naći suptilnu inteligenciju. Tačno je da nisu baš dobro obavešteni. Ne poričem. Nisu puni znanja – i to je istina – ali su izuzetno inteligentni. Inteligencija im je poput vatre koja nema dima.

Društvo se ogrešilo o ljudska bića – iz određenih razloga. Društvo hoće da budete robovi. Hoće da vas drži u stalnom strahu. Hoće

Meditacija je potrebna samo da bi poništila ono što vam je društvo uradilo. Meditacija negira štetu i uništava bolest. Kad nestane bolesti, vaše dobro stanje govori za sebe.

da uvek budete pohlepni, uvek ambiciozni, da se uvek takmičite sa drugima. Hoćete da živite bez ljubavi, puni besa i mržnje. Hoće da ostanete slabi i lišeni originalnosti – hoće da vas svede na kopije. Neće da budete originalni, jedinstveni i buntovni. Ne. Zato vam uništava inteligenciju.

Meditacija je potrebna samo da bi poništila ono što vam je društvo uradilo. Meditacija negira štetu i uništava bolest. Kad nestane bolesti, vaše dobro stanje govori za sebe.

U prošlom veku sve je otišlo predaleko. Univerzalno obrazovanje je nevolja. Zapamtite – nisam protiv obrazovanja, ja se protivim *takvom* obrazovanju. Postoji i drugačije obrazovanje koje će vam pomoći da izoštrite inteligenciju, a ne da je uništite, koje vas neće opterećivati nepotrebnim podacima, suvišnim činjenicama, nepotrebnim znanjem, koje vas neće opterećivati uopšte i koje će vam pomoći da zračite svežinom i mladošću.

Ovo obrazovanje razvija vam samo pamćenje. Buduće obrazovanje pomoći će vam da sve razjasnite. Ovo obrazovanje uništava vam inventivnost. Buduće obrazovanje pomoći će vam da budete inventivniji.

Na primer, obrazovanje kakvo želim neće primoravati decu da odgovaraju na stari, stereotipni način. Neće podsticati mehaničko ponavljanje, papagajisanje. Podstićaće inventivnost. Čak i ako smišljen odgovor nije podjednako dobar kao što bi naučen odgovor mogao biti, u novom obrazovanju dete će biti cenjeno zato što je smislilo novo rešenje za stari problem. Svakako da odgovor deteta ne može biti ispravan kao Sokratov odgovor – prirodno, ne može biti ni precizan kao što je Ajnštajnov odgovor. Ako je dete inventivno, kretaće se u odgovarajućem smeru. Jednog dana postaće Albert Ajnštajn. Ako pokušava da stvori nešto novo, prirodno je da će imati ograničenja, ali sam trud da se osmisli nešto novo biće nagrađen. Obrazovanje ne treba da nas uči da se takmičimo sa drugima.

Ljudi ne treba da se porede sa drugima. Konkurentnost je veoma nasilna i destruktivna. Nekome ne ide matematika, a vi ga nazivate mediokritetom. Možda dobro radi duboreze, ali nikoga nije briga za to. Neko nije talentovan za književnost, a vi ga nazivate glupim iako je talenat za muziku i ples.

Pravo obrazovanje pomoći će ljudima da otkriju *svoj* život, u kojem će disati punim plućima. Ako je dete rođeno da bude drvodelja, to je pravi život za njega. Niko ne treba da ga primorava da radi nešto drugo. Ovaj svet može postati tako divan i inteligentan ako deci dozvolimo da budu ono što jesu, ako ih podržavamo na svaki mogući način i ako im se niko ne meša. Zapravo, ako niko ne upravlja detetom. Ako dete želi da postane plesač, to je dobro – potrebni su nam plesači. Svetu treba mnogo plesa; nikad nema dovoljno plesa. Ako dete želi da postane drvodelja ili ribar – to je savršeno u redu. Ako hoće da bude drvoseča – odlično. Ne mora da postane predsednik ili premijer. Zapravo, mali broj ljudi poželeće da se bavi time; biće to blagoslov.

Sada je sve naopako. Čovek koji je hteo da bude drvodelja postao je lekar, onaj koji je hteo da bude lekar, postao je drvodelja. Svako je na tuđem mestu – zato imamo toliko neinteligencije. Svako obavlja tuđi posao. Kad to shvatite, biće vam jasno zašto se ljudi ponašaju neinteligentno.

U Indiji meditiramo duboko. Otkrili smo reč *svadarma* – priroda svog bića. U toj reči krije se implikacija za svet budućnosti. Krišna kaže: „Svadarme nadanam šreja”, što znači dobro je umreti u prirodi svog bića, sledeći prirodu svog bića. Osim toga, kaže i:

„Per darmo bavaha baha”, odnosno tuđa priroda veoma je opasna. Ne budite imitator. Budite ono što jeste.

Čuo sam jednu priču...

Bil je oduvek želeo da ode u lov na losove. Uštedeo je dovoljno novca za to i otišao u šumu na severu. Tamo je kupio neophodnu opremu, a vlasnik prodavnice posavetovao ga je da sa sobom povede i Pjera, najčuvanijeg dozivača losova u zemlji.

„Istina”, rekao je vlasnik radnje, „Pjer jeste skup, ali u njegovom zovu čuje se seksepil kojem nijedan los ne može da odoli.”

INTELIGENCIJA

„Kako to funkcioniše?”, pitao je Bil.

„Pa”, nastavio je vlasnik, „Pjer će ugledati lososa sa udaljenosti od trista metara. Tada će prvi put pozvati losa. Kad los čuje zov, uzbudiće se i približiće vam se na dvesta metara. Tada će se Pjer ponovo oglasiti trudeći se da zvuči što primamljivije. Los će vam se željno približiti na sto metara. Tada će Pjer sav svoj seksepil usmeriti u zov, malo će ga produžiti i time će samo još više nadražiti losa, koji će vam prići na svega dvadeset pet metara. To je trenutak, prijatelju moj, da nanišaniš i opališ.”

„Šta ako promašim?”, Bil je bio radoznao.

„To bi bilo strašno!”, uzviknuo je njegov sagovornik.

„Zašto?”

„Zato što će onda Pjer morati da se pari!”

Upravo se to desilo čoveku – imitira, imitira. Čovek je izgubio svoju realnost iz vida. Zen monasi kažu: *potraži svoje pravo lice*. Otkrij šta te razlikuje od drugih. Ko si ti? Ako ne otkriješ ko si, uvek ćeš biti u središtu nesreće – uvek. Život će vam biti dugačak niz nesreća i šta god da se desi, uvek ćete biti nezadovoljni. Nezadovoljstvo će vam biti jedini ukus života.

Osvrnite se oko sebe i videćete. Zašto većina ljudi izgleda umrtvljeno, kao da se dosađuju i samo prekraćuju vreme? Odbacuju neprocenjivo vreme koje više nikad neće moći da vrate – sa takvom dosadom kao da samo čekaju smrt. Šta se desilo tolikim ljudima? Zašto nisu zadržali svežinu poput drveća? Zašto čovek ne peva iste pesme kao što pevaju ptice? Šta se desilo ljudskim bićima? Desilo se jedno – čovek je počeo da imitira. Čovek pokušava da bude neko drugi. Niko nije kod kuće. Svako kuca na tuđa vrata – otuda nezadovoljstvo, nezainteresovanost, dosada, ogorčenost.

Inteligentna osoba pokušaće da bude ono što jeste po svaku cenu. Inteligentna osoba nikad neće biti kopija, nikad neće podržavati. Nikad neće mehanički ponavljati za drugima. Inteligentna osoba slušaće zov svog bića. Osetiće svoje biće i ponašaće se u skladu s njim, bez obzira na rizik.

Rizik postoji! Kad imitirate druge, rizik je manji. Kad ne imitirate nikoga, sami ste – postoji rizik. Ipak, život se dešava samo onima

koji žive opasno. Život se dešava samo onima koji su avanturisti, hrabri, neustrašivi – život se dešava samo njima. Život se ne dešava mekušcima.

Inteligencija je vera u svoje biće. Inteligencija je avantura, uzbuđenje, radost. Inteligencija znači da živite u sadašnjem trenutku, ne životarite dok ne stigne budućnost. Inteligencija nije razmišljanje o prošlosti niti briga za budućnost. Prošlost više ne postoji, a budućnost još nije došla. Inteligencija je sposobnost da iskoristimo sadašnji trenutak na najbolji mogući način. Budućnost će proizaći iz toga. Ako ovaj čas proživljavate u radosti i veselju, trenutak koji sledi rodiće se iz toga. Doneće vam još radosti, nema potrebe da brinete o tome. Ako mi je danas lepo, sutra će mi biti još lepše. Odakle će nastati sutrašnjica? Iz sadašnjice.

Ako je ovaj život blagoslov, sledeći život biće mi još veći blagoslov. Odakle će doći? Iz mene, iz mog proživljenog iskustva. Inteligentna osoba ne brine za raj i pakao, ne brine za sledeći život, ne brine čak ni za Boga, ne brine čak ni za dušu. Inteligentna osoba jednostavno živi inteligentno, a Bog, duša, raj i nirvana dolaze same po sebi.

Živite u uverenju, a uverenje je neinteligentno. Živite kroz znanje. Znanje je inteligencija, a inteligencija je meditacija.

Neinteligentni ljudi takođe meditiraju, ali na neintelligentan način. Misle da sat vremena nedeljom morate provesti u crkvi – da taj sat treba posvetiti religiji. To je neintelligentan način da se povežete s religijom. Kakve veze ima crkva s religijom? Vi živite i ostalih šest dana. Nedelja nije vaš pravi život. Šest dana živećete nereligiozno, a sedmog dana otići ćete u crkvu na sat ili dva? Koga pokušavate da prevarite? Pokušavate da prevarite Boga, da mu zamažete oči.

Inteligencija nije razmišljanje o prošlosti, niti briga za budućnost. Prošlost više ne postoji, a budućnost još nije došla. Inteligencija je sposobnost da iskoristimo sadašnji trenutak na najbolji mogući način.

INTELIGENCIJA

Ako se malo više potrudite, dvadesetak minuta svakog jutra i dvadesetak minuta svake večeri posvetićete se transcendentalnoj meditaciji. Sedećete zatvorenih očiju i glupo ćete ponavljati mantru: „Om, om, om...”

To će vam još više otupeti um. Mehaničko ponavljanje mantre umrtvljuje vam inteligenciju. Ne pomaže vam da je izoštrite već deluje kao uspavanka.

Majke to znaju već vekovima. Kad god dete neće da spava i kad ne može da se umiri, majka dođe i otpeva mu uspavanku. Dete se dosađuje, a ne može da pobegne. Kuda da ide? Majka ga drži u krevetu. Može samo da pobegne u san. Dete odlučuje da se preda i da zaspi. „Glupo je da sad budem budan, ovo je tako dosadno, stalno ponavlja isti stih.”

Postoje priče koje majke i bake pričaju deci koja neće da spavaju. Ako razmislite o ovim pričama, videćete da sve imaju isti šablon koji se neprekidno ponavlja. Jednog dana čitao sam priču koju je baka pričala malom detetu koje neće da spava jer mu se trenutno ne spava. Inteligencija mu kaže da je savršeno budan, ali baka ga tera da spava. Baka ima druga posla – dete nije važno. Deca su zbunjena, sve im izgleda apsurdno. Kad hoće da spava ujutro, svi ga bude. Kad neće da spava, svi ga teraju na počinak. Deca su zbunjena. Šta je s tim ljudima? Kad san dolazi na oči – dobro. To je inteligencija. Kad ne dolazi – savršeno je u redu da dete ostane budno.

Stara baka priča detetu priču. U početku dete je zainteresovano, ali malo-pomalo... Svakom inteligentnom detetu dosadila bi priča, samo glupom ne bi.

Priča glasi:

Čovek je zaspao i sanjao da stoji pred raskošnom palatom. U palati je hiljadu i jedna odaja. Obišao je odaje, jednu po jednu, i na kraju došao do poslednje. Tu je zatekao divan krevet, stropoštao se na krevet i zaspao. Zatim je sanjao... kako stoji ispred vrata raskošne palate u kojoj se nalazi hiljadu i jedna odaja. Tu je zatekao divan krevet, stropoštao se na krevet i zaspao. Zatim je sanjao... kako stoji ispred vrata raskošne palate... Tako glasi priča!

Koliko dugo dete može da ostane budno? Mora da zaspi iz čiste dosade. „Neka se završi već jednom”, kaže dete.

Mantra ima isto dejstvo. Ponavljate: ram, ram... om, om... Alah, Alah... ili bilo šta drugo. Ponavljate i ponavljate. Sada imate i ulogu bake i ulogu deteta. Inteligencija vam je kao dete, a mantra vam je kao baka. Dete pokušava da vas zaustavi, zanima ga nešto drugo, misli na nešto lepo – na lepe žene, na divne predele. Zatičete ga na delu i silite ga da ponavlja: „Om, om, om...” Malo-pomalo dete u vama shvata da je svaki otpor uzaludan i odlazi na spavanje.

Mantra vas može donekle uspavati – to je autohipnotički san. Nema ničeg lošeg u tome. Dobar je ako patite od nesanice, ali nema nikakve veze sa duhovnošću. Mantra je veoma neinteligentan način meditiranja. Koji je inteligentan način da meditirate? Inteligentan način podrazumeva da u sve što radite unosite inteligenciju. Ako se šetate, šetajte se inteligentno, sa svešću. Sećate li se šta znači jesti inteligentno? Jeste li se ikad zapitali šta jedete? Da li je to hranljivo? Ima li to što jedete ikakve nutritivne vrednosti ili samo punite sebe ne unoseći ništa hranljivo?

Jeste li ikad posmatrali sebe? Pušite. Nedostaje vam, dakle, inteligencija. Šta radite? Uvlačite dim i izbacujete ga, a u međuvremenu uništavate pluća. A šta stvarno radite? Bacate pare i ugrožavate zdravlje. Unesite inteligenciju u svoje postupke dok pušite, dok jedete. Aktivirajte inteligenciju dok vodite ljubav sa svojom ženom ili sa svojim muškarcem. Šta radite? Ima li zaista ljubavi za tu osobu? Ponekad vodite ljubav iz navike. Onda je to ružno, nemoralno. Ljubav treba da bude prožeta svešću. Tek tada postaje molitva.

Šta tačno radite dok vodite ljubav sa ženom? Koristite njeno telo da biste se rasteretili energije koja vam je postala preteško breme? Ili poštujete ženu, volite je, cenite?

Ja to nisam video. Muževi ne poštuju žene, samo ih koriste. Žene koriste muževe, ne poštuju ih. Ako se poštovanje ne javlja iz ljubavi, onda tu nedostaje inteligencija. U suprotnom, bili biste do neba zahvalni jedno za drugo i ljubavni čin bio bi vam meditacija.

Unesite inteligenciju u sve što radite. Sve što radite, radite inteligentno – to je meditacija.

Neka vam se inteligencija raširi po celom životu. Ne treba da je upražnjavate samo nedeljom. Ne treba da je upražnjavate dvadesetak minuta i da zatim zaboravite na nju. Inteligencija treba da bude kao disanje. Sve što radite – ma kako to značajno ili beznačajno bilo,

INTELIGENCIJA

šta god da radite, čak i ako čistite pod – možete raditi inteligentno ili neinteligentno. Znaite da nema radosti u onome što radite neinteligentno – obavljate svoju dužnost, nekako nosite njen teret.

* * *

Na času veronauke u osmom razredu učenici su pričali o hrišćanskoj ljubavi i njenom značenju. Složili su se da hrišćanska ljubav podrazumeva „činiti uslugu nekome ko vam nije simpatičan”.

Nastavnica je predložila da naredne nedelje svaki učenik uradi neki gest hrišćanske ljubavi. Jedna devojčica podigla je ruku i rekla: „Ja sam to već uradila!”

„Divno”, odgovorila je nastavnica, „a šta si to uradila?”

„Ima jedna smotana devojčica iz naše škole...”

„Smotana?”

„Pa da, znate... smotana. Ćorava je, ima dve leve noge. Kad ulazi u školu, svi se gurkaju i komentarišu: ‘Eno je ona smotana.’ Niko se ne druži s njom. Niko je ne zove na rođendan. Jednostavno, ona je smotana.”

„Mislim da znam šta hoćeš da kažeš. A šta si uradila?”

„Ta smotana devojčica nema pojma matematiku, a meni dobro ide. Ponudila sam da joj pomognem oko domaćeg.”

„Divno!”, uzviknula je nastavnica. „I šta je bilo?”

„Pomogla sam joj, bilo je zabavno. Stalno mi je zahvaljivala, a sad više ne mogu da je se otarasim.”

Ako radite nešto samo da biste ispunili dužnost – ako ne volite to što radite i ako to činite isključivo iz obaveze – pre ili kasnije, nećete moći da se izvučete iz toga i postaće vam opterećenje.

Sve što radite
– ma kako to
značajno ili
beznačajno
bilo, šta god
da radite, čak i
ako čistite pod
– možete raditi
inteligentno ili
neinteligentno.
Znaite da nema
radosti u onome
što radite
neinteligentno –
obavljate svoju
dužnost, nekako
nosite njen teret.

Razmislite o svom danu i o tome šta sve radite bez ikakvog zadovoljstva, bez mogućnosti rasta. Zapravo, hteli biste da se otarasite svih tih obaveza. Ako priželjkujete da se oslobodite većine poslova koje svakodnevno obavljate, znači da živite neinteligentno.

Inteligentna osoba organizovaće svoj život tako da bude poezija spontanosti, ljubavi, radosti. Život je samo vaš. Ako vi ne budete ljubazni prema sebi, ko će biti ljubazan prema vama? Ako traćite svoj život, ko je kriv za to?

Učim vas da budete odgovorni prema sebi. Najveću odgovornost imate prema sebi. Sve ostalo je na drugom mestu.

Vi ste centar svog sveta, svoje egzistencije. Zato budite inteligentni. Obogatite život inteligencijom. Što ste inteligentniji, više ćete inteligencije unositi u svoj život. Svaki trenutak može vam biti prožet inteligencijom. Tada nećete osećati potrebu ni za kakvom religijom, ni za kakvom meditacijom, ni za kakvom crkvom, ni za kakvim hramom, ni za čim dodatnim. Inteligencija se krije u suštini života. Samo živite potpuno, skladno, svesno i sve ostalo doći će samo po sebi. Život pun slavlja prati svetlost inteligencije.

POEZIJA SRCA

Inteligencija koja potiče iz glave nije inteligencija – to je sposobnost saznanja. Inteligencija srca je prava inteligencija, jedina inteligencija koja postoji. Glava je samo akumulator. Uvek je stara, nikad nije nova, nikad originalna. Može da posluži svrsi – savršena je za popunjavanje rupa. Dobro dođe u životu – čovek mora da zapamti mnogo toga. Um, glava – to je samo biokompjuter. Možete nagomilavati znanje i kad vam zatreba, samo ga upotrebite. Dobro je za matematiku, za računanje, za svakodnevni život, za pijacu. Ako mislite da je to sve što vam treba u životu, onda ste glupi. Nikad nećete spoznati lepotu osećanja ni blagoslov srca. Nikad

Inteligencija
koja potiče
iz glave nije
inteligencija – to
je sposobnost
saznanja.
Inteligencija
srca je prava
inteligencija,
jedina
inteligencija koja
postoji.

INTELIGENCIJA

nećete spoznati milost koja dolazi samo preko srca, božanstvo koje obitava u srcu. Nikad nećete spoznati molitvu, nikad nećete spoznati poeziju, nikad nećete spoznati ljubav.

Inteligencija srca unosi poeziju u život, tera vas da zaplešete, pretvara vam život u radost, slavlje, praznik, smeh. Daje vam smisao za humor.

Uči vas da volite, da delite. To je pravi život. Život koji živite iz glave samo je mehanički. Pretvarate se u robota – možda čak i efikasnog. Roboti i mašine kasniji su od ljudi. Možete zaraditi mnogo, ali nećete *proživeti* mnogo. Možda ćete imati bolji standard, ali nećete imati nikakav život.

Život potiče iz srca. Život može da raste samo iz srca. Na tlu srca raste ljubav, raste život, raste duh. Sve što je lepo, sve što je zaista vredno, značajno, važno – dolazi iz srca. Srce vam je centar, glava je samo periferija. Živeti u glavi isto je što i živeti na periferiji i nikad ne videti lepote i blaga centra. Živeti na periferiji je glupost. Živeti u glavi je glupost. Živeti u srcu i koristiti glavu kad vam je potrebna – to je inteligencija. Središte, gospodar vam je u centru bića.

Srce je gospodar, a glava je samo sluga – to je inteligencija. Kad glava zagospodari i zaboravi na srce – to je glupost.

Izbor je vaš. Glava je divan rob, veoma koristan. Ipak, ako glava zagospodari, postaće veoma opasna i uništiće vam život. Otrovaće vam život. Pogledajte oko sebe! Mnogim ljudima životi su već zatrovani. Glava ih je zatrovala. Ne osećaju ništa, postali su bezosećajni, ništa ih više ne uzbuđuje. Sunce se rađa, ali u njima se ne rađa ništa. Gledaju u sunce praznim očima. Nebo se osulo zvezdama – čudo! Misterija! U njihovim srcima nema ničega, nema pesme. Ptice pevaju, a čovek je zaboravio da peva. Oblaci plove nebom, paunovi plešu, a čovek ne zna da pleše. Postao je bogalj. Drveće cveta, a čovek razmišlja – ne oseća ništa – a bez osećanja nema ni cvetanja.

Posmatrajte, istražujte, gledajte, promenite tačku gledišta. Niko vam neće pomoći. Dugo već zavisite od drugih – zato ste se zaglupili. Sad uzmite život u svoje ruke – vi ste odgovorni! Dugujete sebi da dobro sagledate šta radite sa svojim životom. Ima li poezije u vašem srcu? Ako nije tu, nemojte traćiti vreme! Pomozite srcu da stvori i zavrti poeziju! Ima li romantike u vašem životu? Ako nema, već ste u grobu.

Izađite iz groba! Unesite u život nešto romantično, nešto poput avanture! Istražujte! Milioni lepota i divota vas čekaju! Kružite okolo, ali nikad niste ušli u hram života – ulazi se kroz srce.

Prava inteligencija potiče iz srca. Nije intelektualna već emocionalna. Nije poput razmišljanja već je poput osećanja. Nije logična. Prava inteligencija je ljubav.

Ljubav dolazi samo onima koji oštire svoju inteligenciju. Ljubav nije za mediokritete. Ljubav nije za neinteligentne. Neinteligentna osoba može postati veliki intelektualac. U stvari, neinteligentni ljudi pokušavaju da postanu intelektualci – tako sakrivaju nedostatak inteligencije. Ljubav nije za intelektualce. Ljubav traži drugačiji talenat – talentovano srce, a ne talentovanu glavu.

Ljubav ima svoju inteligenciju, svoju perspektivu, svoje opažanje, svoje razumevanje života, svoj način da pronikne u misteriju egzistencije. Pesnik je mnogo bliži tome nego filozof. Tajanstveno je tačno u hramu. Pesnik je na stepenicama hrama, a filozof stoji napolju. U najboljem slučaju, filozof može doći do staze, ali ne i do stepenica. Filozof kruži oko hrama, proučava spoljne zidove. Toliko je oduševljen spoljašnjošću da zaboravlja kako zidovi ne čine hram i kako je božanstvo unutra.

Pesnik dolazi do vrata, ali vrata su tako lepa da ostaje ispred hrama, opčinjen njihovom lepotom. Pesnik misli da je stigao. Šta još može da se vidi? Filozof je zaokupljen pogađanjem šta je unutra. Nikad neće ući. Samo stoji i razmišlja, filozofira. Pesnik pokušava da prodre u misteriju, ali ostaje zaslepljen vratima. Mistik ulazi u najsvetiji deo hrama.

Taj put je ljubav i inteligencija prožeta ljubavlju. Kad se ljubav i inteligencija spoje, stvarate prostor gde se ostvaruje pun potencijal čoveka. Sama inteligencija postaje intelektualna. Sama ljubav

Sama
inteligencija
postaje
intelektualna.
Sama ljubav
postaje
sentimentalna,
ali inteligencija
prožeta ljubavlju
daje vam nov
integritet, novu
kristalizaciju.

INTELIGENCIJA

postaje sentimentalna, ali inteligencija prožeta ljubavlju daje vam nov integritet, novu kristalizaciju.

OTVORENOST BIĆA

Inteligencija je samo otvorenost bića – sposobnost sagledavanja bez predrasuda, slušanja bez ometanja, sposobnost da svemu pridete bez predrasuda – to je inteligencija. Inteligencija je otvorenost bića.

Zato se inteligencija toliko razlikuje od intelekta. Intelekt je upravo suprotan od inteligencije. Intelektualna osoba neprekidno je opterećena predrasudama, podacima, uspostavljenim uverenjima, znanjem. Nije sposobna da sluša – pre nego što bilo šta kažete već ima svoje zaključke. Sve što kažete prolazi joj kroz bezbrojne misli i kad vaše reči konačno dopru do te osobe, potpuno su drugačije. U umu te osobe sve se izvitoperi. Takva osoba veoma je zatvorena. Gotovo da je slepa i gluva. Svi eksperti, svi intelektualci su slepi.

Znate li priču o petorici slepaca koji su išli da vide slona? Učiteljica je ispričala deci tu staru priču, a zatim je upitala jednog dečaka: „Možeš li mi reći ko je išao da vidi slona, a zatim započeo svađu?” Htela je da proveri da li je dečak slušao dok je pričala.

Dečak je ustao i rekao: „Znam. To su bili stručnjaci.”

Mislila je da će reći: „Bilo je to pet slepih ljudi.” Ipak, dečak je rekao: „Bili su to stručnjaci.” U pravu je. Bili su to eksperti. Svi eksperti su slepi. Stručnost podrazumeva da postajete slepi za sve ostalo. Znate sve više o sve užoj oblasti i jednog dana stižete do cilja – znate sve ni o čemu. Tada ste potpuno zatvoreni. Čak ni prozor vam nije otvoren – ostajete bez prozora.

To je neinteligencija. Inteligencija znači da ste otvoreni za vetar, kišu, sunce – za sve. Inteligencija je ne nositi sa sobom prošlost, ostati svež i nevin – to je inteligencija.

Donald je vozio svoj sportski automobil glavnom ulicom kad je, odjednom, primetio crveno rotirajuće svetlo iza sebe. Bio je to policijski auto.

Brzo je stao sa strane. „Gospodine”, promrmrljao je, „vozio sam samo četrdeset kilometara na čas, a dozvoljeno je šezdeset.”

„Gospodine”, rekao je policajac, „samo sam...”

„Štaviše”, nepristojno ga je prekinuo, „kao građanin odbijam da me podvrgavate ovolikom strahu!”

„Molim vas”, zaustio je policajac ponovo, „smirite se...”

„Da se smirim?!”, vikao je Donald. „Kaznićete me zbog brze vožnje, a hoćete da se smirim?!”

„Gospodine”, molio je policajac, „dajte mi priliku da vam nešto kažem. Neću vas kazniti zbog brze vožnje.”

„Nećete?!”, začudio se Donald.

„Samo sam hteo da vam kažem kako vam je pukla zadnja desna guma.”

Niko ne sluša šta mu drugi govore. Jeste li vi ikad saslušali nekoga? Pre nego što neko nešto izgovori, vi ste već doneli svoj zaključak. Zaključci su vam čvrsti. Više niste tečni.

Ako postanete čvrsti, zaleđeni, postaćete idiot. Ako ostanete tečni, ostaćete inteligentni. Inteligencija teče kao reka. Neinteligencija je kao kocka, zaleđena. Neinteligencija je postojana jer je zaleđena. Određena je, sigurna. Inteligencija je neodređena, teče. Nedefinisana je, prilagođava se različitim situacijama. Odgovorna je, ali podložna promenama.

Samo su glupi ljudi nepromenljivi. Što ste inteligentniji, lakše ćete se menjati. Ko zna šta će biti sutra. Sutrašnjica će doneti nova iskustva. Kako da se držite onoga što je bilo juče? Ako ste mrtvi, ostaćete isti kao juče. Ako ste živi, *morate* se menjati – rastete, svet se menja, reka teče u novu zemlju.

Juče je tekla kroz pustinju, danas teče kroz šumu – sve se promenilo. Iskustvo od juče ne treba da vas zauvek određuje – inače ste umrli juče. Čovek treba da se kreće s protokom vremena. Treba da ostane proces. Ne sme da postane stvar. To je inteligencija.